

PRIVREDNO PRAVNI SISTEM I POLITIKA

**Pravni fakultet
Univerziteta u Travniku**

VI. MODUL INVESTICIJE

PRIREDIO

Prof. dr. Faruk Jašarević

CILJEVI IZLAGANJA

- **DEFINIRATI POJAM I VRSTE INVESTICIJA**
- **ELABORIRATI OBIM I STRUKTURU INVESTICIJA**
- **DEFINIRATI INVESTICIJSKU POLITIKU**
- **OBJASNITI NAČIN DONOŠENJA INVESTICIJSKIH ODLUKA**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- **INVESTICIJE** PRETPOSTAVLJAJU **DIO**
BRUTO **DOMAĆEG** **PROIZVODA,**
ODNOSNO **NOVOSTVORENE**
VRIJEDNOSTI KOJIM SE OBEZBJEĐUJU
MATERIJALNI FAKTORI PRIVREĐIVANJA

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- TO JE **AKUMULACIJA** KAO REZULTAT RASPODJELE NACIONALNOG DOHOTKA, ODNOSNO **INVESTICIJE KAO OBLIK NJEGOVE UPOTREBE NA IME ULAGANJA SREDSTAVA (KAPITALA) ZA ...**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

...

- **OBNAVLJANJE**

- **I**

- **PROŠIRIVANJE** **MATERIJALNE**
OSNOVE PRIVREĐIVANJA

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- **OSOBNOM POTROŠNJOM I DIJELOM JAVNE POTROŠNJE OSIGURAVAJU SE**
 - **SUBJEKTIVNI FAKTORI PROIZVODNJE (RADNA SNAGA),**
 - **ODNOSNO**
 - **OPĆI I ZAJEDNIČKI UVJETI PRIVREĐIVANJA**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- **INVESTICIONA POTROŠNJA SLUŽI**
 - **OBNAVLJANJU**
 - **I**
 - **PROŠIRIVANJU MATERIJALNIH ČINILACA PROIZVODNJE, PRIJE SVEGA SREDSTAVA ZA RAD**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- **POSTOJI MEĐUZAVISNOST INVESTICIJA I EKONOMSKOG RAZVOJA**
- **ČINJENICA JE DA SE INVESTICIJE POJAVLJUJU KAO NEZAIBILAZNA PRETPOSTAVKA PRIVREDNOG RAZVOJA**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- **INVESTICIJSKA POLITIKA** PREDSTAVLJA
 - JEDAN OD ZNAČAJNIJIH ELEMENATA UKUPNE DRUŠTVENE AKTIVNOSTI
 - KOJOM SE
 - USMJERAVAJU TOKOVI DRUŠTVENE REPRODUKCIJE

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- OVAJ VID POTROŠNJE POSREDSTVOM **AKUMULACIJE**, ZAJEDNO S OSOBNOM I JAVNOM POTROŠNJOM OSIGURAVA SE **IZ NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- U PRAVILU JE KARAKTERISTIČNO ZA **INVESTICIJE** KORIŠTENJE
 - IZVORA KOJI NADILAZE NOVOSTVORENU VRIJEDNOST,
 - KAO I
 - OSTVARIVANJE PROŠIRENE REPRODUKCIJE BEZ AKUMULACIJE

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- POSTOJI **NEPOSREDNA FUNKCIONALNA VEZA** IZMEĐU
 - **AKUMULACIJE**
 - **I**
 - **INVESTICIJA**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- KOD **AKUMULACIJE** KAO FAKTORA EKONOMSKOG RAZVOJA I GLAVNOG IZVORA **INVESTICIJSKE POTROŠNJE** TEŽIŠTE JE NA
 - **GENERATORIMA I METODAMA FORMIRANJA SREDSTAVA**
 - **NA IME PROŠIRIVANJA MATERIJALNE OSNOVE PRIVREĐIVANJA**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- KOD **INVESTICIJSKE** **POTROŠNJE**
OSNOVNA PITANJA SE ODNOSE NA
 - **OBIM I STRUKTURU**
 - **I**
 - **EKONOMSKE EFEKTE INVESTICIJA**

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- TO ZNAČI DA JE ZA EKONOMSKU, ODNOSNO **INVESTICIJSKU POLITIKU** OD IZUZETNE VAŽNOSTI
 - OBIM POTREBNE AKUMULACIJE
 - I
 - NJENE EFIKASNE UPOTREBE ...

1. OPĆENITO O INVESTICIJAMA

- ... U SMISLU PRETVARANJA FINANCIJSKIH SREDSTAVA U ELEMENTE REALNOG KAPITALA, KAKO BI SE OSTVARIO **OPTIMALNI EKONOMSKI RAZVOJ**

2. POJAM I VRSTE INVESTICIJA

- **INVESTICIONA POTROŠNJA** OBUHVATA DIO BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA, ODNOSNO NACIONALNOG DOHOTKA KOJI SE NE REALIZIRA U FINALNOJ POTROŠNJI (OSOBNOM, ZAJEDNIČKOJ I JAVNOJ) NEGO SE **ŠTEDI**

2. POJAM I VRSTE INVESTICIJA

- **TAJ DIO SE USMJERAVA NA**
 - **OBNOVU**
 - **ILI**
 - **PROŠIRIVANJE MATERIJALNIH
FAKTORA PROIZVODNJE**

2. POJAM I VRSTE INVESTICIJA

- TO ZNAČI DA SE **INVESTICIJAMA**
 - VRŠI NABAVKA SREDSTAVA ZA RAD, PREDMETA RADA I DRUGIH MATERIJALNIH ELEMENATA PROIZVODNJE
 - KOJIMA SE
 - ZADRŽAVAJU POSTOJEĆE ILI UVEĆAVAJU PROIZVODNE MOĆI PRIVREDE

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- **INVESTICIJE IMAJU DVOSTRUKU ULOGU:**
 - PRVA SE ODNOSI NA ZADRŽAVANJE,
 - A
 - DRUGA NA UVEĆANJE PROIZVODNE MOĆI OSNOVNIH PRIVREDNIH SUBJEKATA, ODNOSNO DRUŠTVENE ZAJEDNICE

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- U PROCESU PROIZVODNJE, **SREDSTVA ZA RAD** SE TOKOM VREMENA TROŠE (HABAJU) I SVE MANJE SU SPOSOBNA DA PROIZVODE PO OSNOVU
 - **FIZIČKE ISTROŠENOSTI, I/ILI**
 - **TEHNOLOŠKOG RABAĆENJA ...**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- ... ŠTO JE REZULTAT **TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH** **INOVACIJA** I **IZNALAŽENJA** **DJELOTVORNIJIH** **SREDSTAVA ZA RAD**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- **DA BI SE**
 - **ZADRŽALA POSTOJEĆA PROIZVODNA MOĆ I SPOSOBNOST,**
 - **A TIME I**
 - **MASA PROIZVEDENE ROBE I USLUGA, ODNOSNO DOSTIGNUTI VRIJEDNOSNI POKAZATELJI PRIVREĐIVANJA ...**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- ... **NEOPHODNO JE STALNO VRŠITI ZAMJENU**
 - **DOTRAJALIH, I**
 - **TEHNIČKIH ZASTARJELIH SREDSTAVA ZA RAD**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- OVAJ DIO **INVESTICIJSKE POTROŠNJE** KOJOM SE POSTOJEĆA PROIZVODNA SPOSOBNOST ZADRŽAVA NAZIVA SE **OBNOVNIM INVESTICIJAMA**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- **RADI SE O DIJELU BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA KOJI SADRŽI I DIO PRENESENE VRIJEDNOSTI IZ PRETHODNOG CIKLUSA, TAKO DA SE PO ODBITKU TROŠKOVA I AMORTIZACIJE ...**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- ... GOVORI O **TZV. POTROŠNOM BRUTO DOMAĆEM PROIZVODU** KAO VELIČINI KOJA SE USMJERAVA NA IME
 - **FINALNE**
 - **I**
 - **INVESTICIJSKE POTROŠNJE**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- **TO ZNAČI DA NAKON**
 - **PODMIRENJA MATERIJALNIH TROŠKOVA**
 - **I**
 - **TZV.OBNOVNIH INVESTICIJA (PREMA STEPENU FIZIČKOG TROŠENJA I RABAĆENJA SREDSTAVA ZA RAD) ...**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJE

- ... PREOSTALA VELIČINA PREDSTAVLJA UKUPNO RASPOLOŽIVA SREDSTVA (NACIONALNI DOHODAK) KOJA SE MOGU USMJERITI ILI U **FINALNU POTROŠNJU** ILI U **TZV. PROŠIRUJUĆE INVESTICIJE**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- **DRUGA OSNOVNA FUNKCIJA
INVESTICIJA ODNOSI SE NA**
 - **OSIGURANJE NOVIH I DJELOTVORNIH
SREDSTAVA ZA RAD**
 - **KOJIMA SE**
 - **PROŠIRUJE MATERIJALNA OSNOVA
PRIVREĐIVANJA I UVEĆAVA
PROIZVODNA MOĆ PRIVREDE**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- KAO ŠTO JE ZA TOKOVE PRIVREĐIVANJA NEOPHODNO DA SE ZADRŽI **POSTOJEĆA PROIZVODNA SPOSOBNOST**, ISTO TAKO JE UOBIČAJENO DA SE **KONSTANTNO PROŠIRUJE MATERIJALNA OSNOVA PRIVREĐIVANJA**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- **UVEĆAVANJE MATERIJALNIH FAKTORA
PROIZVODNJE JE NEZAOBILAZNA
PRETPOSTAVKA ZA**
 - **POJEDINAČNU EFIKASNOST U
PRIVREĐIVANJU PREDUZEĆA, I**
 - **UKUPNI EKONOMSKI RAST U
DRUŠTVENOJ (DRŽAVNOJ) ZAJEDNICI**

2.1. DVOSTRUKA ULOGA INVESTICIJA

- **INVESTICIJE SE MOGU PODIJELITI**
 - **PREMA RAZLIČITIM KRITERIJIMA,**
 - **ODNOSNO**
 - **ZAVISNO OD UGLA IZ KOJEG SE ONE RAZMATRAJU**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- UKOLIKO SE IMA U VIDU ODNOS IZMEĐU INVESTICIJA I POSTOJEĆIH KAPACITETA, **INVESTICIJE** SE MOGU PODIJELITI NA
 - INVESTICIJE KOJIMA SE OSIGURAVA PROSTA REPRODUKCIJA (OBNAVLJANJE DOTRAJALIH I TEHNIČKI ZASTARJELIH SREDSTAVA)
 - ...

2.2. VRSTE INVESTICIJA

...

- **INVESTICIJE KOJIMA SE OMOGUĆAVA
PROŠIRENA REPRODUKCIJA
(UVEĆANJE KAPACITETA,
PROIZVODNIH MOĆI) PROIZVODNIH
ODNOSNO**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **PREMA VRSTI DJELATNOSTI, INVESTICIJE SE MOGU PODIJELITI NA**
 - **PRIVREDNE INVESTICIJE**
 - **I**
 - **NEPRIVREDNE INVESTICIJE**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **PRIVREDNE INVESTICIJE ODOSE SE NA ULAGANJA U PRIVREDI**
- **NA OVAJ NAČIN SE NEPOSREDNO UVEĆAVAJU PROIZVODNI KAPACITETI NA OSNOVU NABAVKE NOVIH I VRIJEDNOSNO VEĆIH SREDSTAVA ZA RAD I PREDMETA RADA**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **NEPRIVREDNE INVESTICIJE**
OBUHVATAJU ULAGANJA U
NEPRIVREDNE DJELATNOSTI
(OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURA...)
- **NA OVAJ NAČIN SE POSREDNO**
UVEĆAVA PROIZVODNA MOĆ
DRUŠTVENE ZAJEDNICE

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **INVESTICIJE SE MOGU, UKOLIKO SE IMA U VIDU PRIRODA SREDSTAVA ZA RAD, PODIJELITI NA:**
 - **INVESTICIJE U OSNOVNA SREDSTVA (ULAGANJA U POSTROJENJA, GRAĐEVINSKE OBJEKTE), I**
 - **INVESTICIJE U OBRTNA SREDSTVA (UVEĆANJE ZALIHA, POLUPROIZVODA, SIROVINA)**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **OVISNO OD AGREGATA IZ KOJEG SE FORMIRAJU INVESTICIONA SREDSTVA, INVESTICIJE SE MOGU PODIJELITI NA:**
 - **BRUTO INVESTICIJE**
 - **I**
 - **NETO INVESTICIJE**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **BRUTO INVESTICIJE** OBUHVATAJU UKUPNA ULAGANJA U SREDSTVA ZA RAD ZA
 - **ODRŽAVANJE I ZAMJENU POSTOJEĆIH POSTROJENJA**
 - I ...

2.2. VRSTE INVESTICIJA

...

- **IZGRADNJU I NABAVKU NOVIH SREDSTAVA**

NEOVISNO IZ KOJEG DIJELA BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA ONA POTJEČU

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **ODNOS IZMEĐU BRUTO INVESTICIJA I BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA SE NAZIVA**
 - **STOPOM INVESTIRANJA**
 - **ODNOSNO**
 - **INTENZITET INVESTICIJA**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **NETO INVESTICIJE ČINE RAZLIKU IZMEĐU**
 - **BRUTO INVESTICIJA**
 - **I**
 - **OBNOVNIH INVESTICIJA (AMORTIZACIJA)**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- TO ZNAČI DA FINANCIJSKA SREDSTVA (KAPITAL) NA IME **NETO INVESTICIJA** POTIČU IZ **AKUMULACIJE** ODNOSNO NACIONALNOG DOHOTKA, UKLJUČUJUĆI I DODATNE IZVORE JER ONI TERETE NACIONALNI DOHODAK

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **NETO INVESTICIJAMA SE OMOGUĆAVA**
 - **PROŠIRENJE MATERIJALNE OSNOVE PRIVREĐIVANJA**
 - **ODNOSNO**
 - **PROIZVODNIH MOĆI DRUŠTVENE ZAJEDNICE**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **NETO INVESTICIJE** SU PRETPOSTAVKA EKONOMSKOG RAZVOJA U SMISLU UVEĆANJA **BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA** *PER CAPITA*

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **NAZNAČENA
INVESTICIJA IMA**

KLASIFIKACIJA

- **TEORIJSKI**

- **I**

- **PRAKTIČNI ZNAČAJ ...**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- ... S OBZIROM NA TO DA OPTIMALNI EKONOMSKI RAZVOJ PRETPOSTAVLJA RAZLIČITE VARIJACIJE U KORIŠTENJU POJEDINIH OBLIKA INVESTICIJA

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **NEOPHODNO JE VODITI RAČUNA O NAZNAČENOM DIFERENCIRANJU JER**
- **NABROJANE VRSTE INVESTICIJA IMAJU RAZLIČITU UOGU U PROŠIRENOJ REPRODUKCIJI ...**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- I
- **NJIHOVE MEĐUSOBNE PROPORCIJE NEPREKIDNO SE MIJENJAJU U VREMENU**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **STRUKTURA INVESTICIJA** (ODNOSI IZMEĐU PRIVREDNIH I NEPRIVREDNIH INVESTICIJA, BRUTO, NETO I NOVIH INVESTICIJA...) FORMIRA SE U OVISNOSTI OD **RAZLIČITOG STEPENA PRIVREDNOG RAZVOJA**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **NA VARIJACIJE U POGLEDU STRUKTURE INVESTICIJA ZNATNI UTJECAJ IMAJU:**
 - **POSTOJEĆA STRUKTURA PRIVREDE ...**

2.2. VRSTE INVESTICIJA

- **PROMJENE U VANJSKOTRGOVINSKOJ RAZMJENI, ODNOSNO UVEĆANJE ILI SMANJENJE POTRAŽNJE ZA ODREĐENOM ROBOM, I**
- **VREMENSKI OČEKIVANI EFEKTI POJEDINIH OBLIKA INVESTICIJA U KONTEKSTU STRATEGIJE RAZVOJA UKUPNE PRIVREDE**

3. OBIM I

STRUKTURA INVESTICIJA

- **MATERIJALNO - PROIZVODNIM
FAKTORIMA U OSNOVI SU UVJETOVANI**
 - **OBIM INVESTICIJSKE POTROŠNJE,**
 - **KAO I**
 - **STRUKTURA INVESTICIJA, ODNOSNO
UČEŠĆE POJEDINIH OBLIKA
INVESTICIJA**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- NE ISKLJUČUJUĆI DRUŠTVENI UTJECAJ U OVOM DOMENU, ZA DUŽE RAZDOBLJE **OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA** OVISE OD
 - **STEPENA RAZVOJA PROIZVODNIH SNAGA, ODNOSNO OD RASPOLOŽIVOG BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA ...**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- I
- OSNOVNIH PROPORCIJA U
RASPODJELE NOVOSTVORENE
VRIJEDNOSTI NA FINALNU
POTROŠNJU I AKUMULACIJU

3. OBIM I

STRUKTURA INVESTICIJA

- **EKONOMSKO - POLITIČKE MJERE MOGU U KRATKOM ROKU POSTIĆI RAZNOVRSNE EFEKTE KOD**
 - **DEFINIRANJA OBIMA INVEŠICIJA (NAROČITO, U POGLEDU KORIŠTENJA DODAJNIH IZVORA AKUMULACIJE) ...**

3. OBIM I

STRUKTURA INVESTICIJA

- **VOĐENJA** **TZV.** **POLITIKE**
NAPREGNUTOG **PRIVREDNOG**
RAZVOJA
- |
- **STRUKTURE** **INVESTICIJA**
(NEPOSREDNO **ILI** **POSREDNO**
EKSPONIRANJE **DRŽAVE** **U**
USMJERAVANJU **INVESTICIJSKE**
POTROŠNJE)

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- UKOLIKO SE PROBLEMATIKA **OBIMA I STRUKTURE INVESTICIJA** RAZMATRA U KONTEKSTU DUGOROČNOG PRIVREDNOG RAZVOJA, DOLAZI SE DO **ZAKLJUČKA** DA ...

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- ... **PRESUDNU ULOGU KOD FORMIRANJA I USMJERAVANJA INVESTICIJSKIH SREDSTAVA IMAJU**
 - **MATERIJALNO - PROIZVODNI FAKTORI**
 - **ODNOSNO**
 - **DOSTIGNUTI RAZVOJ PROIZVODNIH SNAGA**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **NEKE OPĆE ZAKONITOSTI I TENDENCIJE U OVOM DOMENU PREDSTAVLJAJU OSNOVU I ZA KONCIPIRANJE ADEKVATNE INVESTICIJSKE POLITIKE KOJOM SE U VEĆOJ ILI MANJOJ MJERI USMJERAVA OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U UVJETIMA NISKOG RAZVOJA PROIZVODIH SNAGA, SKROMNI BRUTO DOMAĆI PROIZVOD U **NERAZVIJENIM DRŽAVAMA** U OSNOVI **LIMITIRA I OBIM INVESTICIJSKE POTROŠNJE**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U **VISOKO RAZVIJENIM DRŽAVAMA**, SA VEĆIM BRUTO DOMAĆIM PROIZVODOM POSTOJI I PRETPOSTAVKA ZA **ZNATNO ŠIRIM DEFINIRANJEM OBIMA INVESTICIJA**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **VARIJACIJE** U POGLEDU UTEMELJENJA
PROPORCIJA U RASPODJELI
NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI NA
 - **FINALNU POTROŠNJU**
 - **I**
 - **INVESTICIJSKU POTROŠNJU**
- SASVIM SU RAZLIČITA U OVA DVA
SLUČAJA**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- ZA **NERAZVIJENE** **PRIVREDE**
KARAKTERISTIČAN JE **DVOSTRUKI**
PRITISAK U **PROPORCIJAMA**
RASPODJELI
 - ZA UVEĆANJE FINALNE POTROŠNJE
(PORAST ŽIVOTNOG I DRUŠTVENOG
STANDARDA) ...

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- I
- ZA RELATIVNO VEĆE UČEŠĆE AKMULACIJE (KAO PRETPOSTAVKE UBRZANIJEG PRIVREDNOG RAZVOJA)

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U VISOKO RAZVIJENIM PRIVREDAMA IZBOR ZA ELASTIČNIJIM FORMIRANJEM ODGOVARAJUĆIH PROPORCIJA U RASPODJELI SASVIM JE IZVJESNIJI

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **UPOTREBA DODAJNIH IZVORA
AKUMULACIJE, ODNOSNO
INVESTICIJSKE POTROŠNJE, ŠTO JE
GOTOVO PRAVILO U MANJE RAZVIJENIM
PRIVREDAMA, U OSNOVI IMA
OGRANIČENE DOMETE**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- MA KOLIKO KORIŠTENJE DODATNIH IZVORA IMA POZITIVNIH UČINAKA NA KRATKI ROK, U POGLEDU UVEĆANJA **INVESTICIJSKE POTROŠNJE**, NAKON IZVJESNOG RAZDOBLJA NEOPHODNO JE OBIM INVESTICIJA SVESTI U OKVIRE NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- PROMJENE U RAZVOJU PROIZVODNIH
SNAGA NAROČITO DETERMINIRAJU
STRUKTURU INVESTICIJA

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U **POČETNOM** **STADIJU**
INDUSTRIJALIZACIJE, KAO OSNOVE
UBRZANOG EKONOMSKOG RAZVITKA,
NEMINOVNO JE ...

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

...

- **RELATIVNO VEĆE UČEŠĆE
PROŠIRUJUĆIH U ODNOSU NA
OBNOVNE INVESTICIJE**
- **VEĆE UČEŠĆE PRIVREDNIH U
ODNOSU NA NEPRIVREDNE
INVESTICIJE ...**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U STRUKTURI PROIZVODNIH FONDOVA VEĆE ULAGANJE U GRAĐEVINSKE OBJEKTE I U POSTROJENJA, KAO PREDUVJETA ZA NOVA PREDUZEĆA I GRANE PRIVREĐIVANJA, I
- RELATIVNO VEĆE UČEŠĆE NETO INVESTICIJA

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **U RAZVIJENIM PRIVREDAMA U ZRELOM STADIJU RAZVOJA:**
 - **UDIO NEPRIVREDNIH INVESTICIJA JE ZNATNO VEĆI I KREĆE SE I VIŠE OD 40 POSTO U UKUPNIM INVESTICIONIM SREDSTVIMA ...**

3. OBIM I

STRUKTURA INVESTICIJA

- RASTE UČEŠĆE OBNOVNIH INVESTICIJA ŠTO SE ODNOSI NA ZAMJENU, REKONSTRUKCIJU I MODERNIZACIJU POSTOJEĆIH SREDSTAVA
- RELATIVNO JE NIŽE UČEŠĆE NETO INVESTICIJA U UKUPNIM INVESTICIJAMA

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- POSEBAN ZNAČAJ ZA STRUKTURU INVESTICIJA VEZAN JE ZA **RABAĆENJE SREDSTAVA ZA RAD**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **UPRAVO BITNA RAZLIKA IZMEĐU NERAZVIJENIH I VISOKORAZVIJENIH PRIVREDA JESTE U MOGUĆNOSTI KREIRANJA I PRAĆENJA TEHNIČKO - TEHNOLOŠKOG PROGRESA, KAO NAJDINAMIČNIJEG FAKTORA PRIVREDNOG RAZVOJA**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U **BIH**, PORED NASLIJEĐENIH OSOBENOSTI UKUPNOG RAZVOJA TAĐAŠNJE JUGOSLAVENSKE PRIVREDE, ŠTO SE ODNOSI NA:
 - EKSTENZIVAN RAZVOJ
 - NEEKONOMSKE KRITERIJE U FORMIRANJU I USMJERAVAJU INVESTICIONIH SREDSTAVA ...

3. OBIM I

STRUKTURA INVESTICIJA

- **NISKU STOPU EFIKASNOSTI INVESTICIJA**
 - **PRETJERANO OSLANJANJE NA DODATNE IZVORE I PO OVOM OSNOVU PREZADUŽENOST U INOZEMSTVU,**
- U DOMENU OBIMA I STRUKTURE INVESTICIJA BILJEŽE SE IZUZETNO NEGATIVNI TRENDOVI**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U PROTEKLOM JUGOSLAVENSKOM RAZDOBLJU **BRUTO INVESTICIJE** SU UPOLOVLJENE

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- TO JE ZNAČILO NE SAMO SKROMNE RAZMJERE **NETO INVESTICIJA** (AKUMULATIVNA SPOSOBNOST PRIVREDE JE GOTOVO NESTALA), NEGO U MNOGIM OBLASTIMA PRIVREDE U PITANJU SU BILE I OBNOVNE INVESTICIJE

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **INVESTICIONA POTROŠNJA SE GOTOVO U CJELOSTI OSLANJALA NA INOZEMNE DUGOVE**
- **SKROMNI OBIM INVESTICIJA NIJE MOGAO ZADRŽATI POSTOJEĆE PROIZVODNE MOĆI, A NEGATIVNI RAST PROIZVODNIH FONDOVA *PER CAPITA* JE NAROČITO BIO PRISUTAN U BIH**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- TOKOM RATA ZATEČENE SE MATERIJALNE OSNOVE PRIVREĐIVANJA JOŠ VIŠE UMANJUJU, ZBOG
 - ODSUSTVA INVESTICIJA RAZVOJNOG KARAKTERA ...

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **OGROMNOG DEVASTIRANJA
POSTOJEĆIH PROIZVODNIH FONDOVA**
- **I**
- **DRUGIH MATERIJALNIH
PRETPOSTAVKI TOKOVA
REPRODUKCIJE**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- POSLIJE RATA ZABILJEŽEN JE OSJETAN **PORAST INVESTICIJA**, PRI ČEMU TREBA IMATI U VIDU **DVIJE ČINJENICE**:
 - **NAJVEĆI DIO SREDSTAVA JE POTJECAO IZ INOZEMNIH IZVORA, OD ČEGA SU DOMINIRALA SREDSTVA PO OSNOVU DONACIJA**
 - **I ...**

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U STRUKTURI INVESTICIJSKE POTROŠNJE NAJVEĆE UČEŠĆE SE ODNOSILO NA OBNOVU STAMBENOG FONDA, PRIVREDNU INFRASTRUKTURU I IZGRADNJU OBJEKATA U OBLASTI NEPRIVREDNIH DJELATNOSTI

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- U OSNOVI, OBIM I STRUKTURA OVIH INVESTICIJA NISU BILI REZULTAT OSTVARENOG BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA
- OVE INVESTICIJE SU ZNAČILE TEK POSREDNO UVEĆANJE PROIZVODNE MOĆI PRIVREDE

3. OBIM I STRUKTURA INVESTICIJA

- **INOVIRANJE IZVORA I STRUKTURE INVESTICIONE POTROŠNJE MOGUĆE JE OČEKIVATI U NAREDNIM GODINAMA SA**
 - **RASTOM BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA, I**
 - **JAČANJEM AKUMULATIVNE SPOSOBNOSTI PRIVREDE**

4. INVESTICIONA POLITIKA

- **INVESTICIONA POLITIKA** OBUHVATA SKUP RAZNOVRSNIH EKONOMSKO - POLITIČKIH ODLUKA, MJERA I AKTIVNOSTI KOJIMA SE UTJEČE NA
 - **DINAMIKU, ODNOSNO OBIM INVESTICIJSKE POTROŠNJE, I**
 - **STRUKTURU INVESTICIJA**

4. INVESTICIONA POLITIKA

- U OSNOVI **INVESTICIONE POLITIKE** JESTE U KOJOJ MJERI **DRŽAVA** NEPOSREDNO ILI POSREDNO, ODNOSNO KORISTEĆI **ADMINISTRATIVNE** I **EKONOMSKE MJERE ...**

4. INVESTICIONA POLITIKA

- **POTIČE FORMIRANJE INVESTICIJSKIH SREDSTAVA (ODRŽAVANJE POTREBNOG NIVOA INVESTIRANJA)**
- **I**
- **UTJEČE NA STRUKTURU INVESTICIJSKIH ULAGANJA**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **KAKO JE INVESTICIONA AKTIVNOST OD KAPITALNOG ZNAČAJA ZA EKONOMSKI RAZVOJ, EKONOMSKA ULOGA DRŽAVE PODRAZUMIJEVA I ODGOVARAJUĆE EKSPONIRANJE U OVOM DOMENU, U OKVIRU INVESTICIJSKE POLITIKE**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- U OSNOVI **DOMETI I KARAKTER**
INVESTICIJSKE POLITIKE SU
UVJETOVANI
 - **STEPENOM RAZVOJA PRIVREDE ...**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **PRIRODOM PRIVREDNOG SISTEMA U SMISLU RAZMJERA EKONOMSKE ULOGE DRŽAVE**
- **I**
- **KONJUNKTURNIM TOKOVIMA PRIVREĐIVANJA**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **U NAZNAČENIM OKVIRIMA SE:**
 - **KREIRA INVESTICIJSKA POLITIKA**
 - **I**
 - **DEFINIRAJU DOMETI CILJEVA OVE POLITIKE UPRAVLJENIH NA OBIM I STRUKTURU INVESTICIJSKE POTROŠNJE**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- OBA NAVEDENA CILJA IMAJU **UNIVERZALNI KARAKTER**, I ONO ŠTO DIFERENCIRA POJEDINE EKONOMSKE POLITIKE JESU:
 - **EKONOMSKE I NEEKONOMSKE PRETPOSTAVKE NJIHOVOG DEFINIRANJA, I**
 - **VARIJACIJE U IZBORU SREDSTAVA KOJIMA SE OVI CILJEVI POSTIŽU**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **ZA OBIM INVESTICIJA U TRŽIŠNIM PRIVREDAMA SU KARAKTERISTIČNA TRI OSNOVNA IZVORA FORMIRANJA SREDSTAVA: ...**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **(1) SAMOFINANCIRANJE PREDUZEĆA, ODNOSNO KAPITALIZACIJA DIJELA DOBITI PREDUZEĆA I DRUGIH PRIVREDNIH SUBJEKATA ...**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **(2) ŠTEDNJA STANOVNIŠTVA,
ODNOSNO OKRUPNJIVANJE I
KAPITALIZACIJA SLOBODNIH
NOVČANIH SREDSTAVA,
POSREDSTVOM BANAKA ILI
NEPOSREDNO PO OSNOVU NJIHOVOG
PLASMANA U DIONICE I DRUGE
VRIJEDNOSNE PAPIRE ...**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **(3) SREDSTVA PO OSNOVU
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI DRŽAVE**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **OBIM INVESTICIJSKIH SREDSTAVA U OSNOVI JE DETERMINIRAN:**
 - **VELIČINOM BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA, ODNOSNO STOPOM AKUMULATIVNOSTI PRIVREDE (UDIO AKUMULACIJE U NOVOSTVORENOJ VRIJEDNOSTI) ...**

4.1. CILJEVI I DOMETI

...

➤ **OBIMOM ŠTEDNJE**

➤ **I**

➤ **EFIKASNOŠĆU FINANCIJSKIH TRŽIŠTA
U POGLEDU ANIMIRANJA SLOBODNIH
NOVČANIH SREDSTAVA**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **ULOGA DRŽAVE** JE DA PO OSNOVU FINANCIJSKE AKTIVNOSTI UTJEČE NA OBIM INVESTICIJA
- U OVOM KONTEKSTU, **DRŽAVA** IMA DOPUNSKI KARAKTER

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **DRŽAVA SE POTENCIRA U SLUČAJU KADA PO PRETHODNIM IZVORIMA NISU OSIGURANA SREDSTVA ZA POTREBAN NIVO INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **OVAKVA AKTIVNOST DRŽAVE NIJE UPITNA KADA SE RADI O MINIMUMU CILJEVA INVESTICIJSKE POLITIKE ŠTO SE ODNOSI NA DEMOGRAFSKE INVESTICIJE**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **DEMOGRAFSKIM INVESTICIJAMA SE ZADRŽAVA DOSTIGNUTA PROIZVODNA MOĆ DRUŠTVENE ZAJEDNICE (BRUTO DOMAĆI PROIZVOD, POTROŠNJA) U ODNOSU NA PORAST STANOVNIŠTVA**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **NA DRUGOJ STRANI, STRUKTURA INVESTICIJA JE DETERMINIRANA UČINCIMA TRŽIŠNOG MEHANIZMA**
- **NA OSNOVU ZAKONA PONUDE I POTRAŽNJE ROBA I USLUGA SE VRŠI ALOKACIJA KAPITALA I NJEGOVO MEĐUGRANSKO SELJENJE (PREMA POTRAŽNJI) ODNOSNO TZV. DISTRIBUCIJA PRIVREDNE AKTIVNOSTI**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- U DRUGOJ FAZI ODGOVARAJUĆE UČINKE PO ALOKACIJU KAPITALA I STRUKTURU INVESTICIJSKE POTROŠNJE IMA I **TRŽIŠTE KAPITALA**

4.1. CILJEVI I DOMETI

- **DOMETI INVESTICIJSKE POLITIKE U OVOM DOMENU SU OGRANIČENI**
- **ONI SU OMEĐENI RAZMJERAMA DOPUNE I KOREKCIJE TRŽIŠNIH ZAKONITOSTI U OKVIRU UKUPNE EKONOMSKE AKTIVNOSTI DRŽAVE**

4.2. MJERE

- **MJERE U OVOM DOMENU ODNOSU SE NA:**

- **POSTIZANJE U OKVIRU UKUPNE PRIVREDE ODGOVARAJUĆIH RAZMJERA INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI**
- **I ...**

4.2. MJERE

...

- **USMJERAVANJE INVESTICIJSKIH
ULAGANJA RADI POSTIZANJA
UČINAKA NA PRIVREDNI I UKUPNI
EKONOMSKI RAZVOJ**

4.2. MJERE

- U POGLEDU OBIMA INVESTICIJA **DRŽAVA** MOŽE EKONOMSKIM MJERAMA UTJECATI NA ŠTO VEĆE FORMIRANJE **INVESTICIJSKE POTROŠNJE: ...**

4.2. MJERE

- **UVEĆANJEM STOPE
AKUMULATIVNOSTI PRIVREDE PO
OSNOVU STIMULIRANJA
KAPITALIZACIJE DIJELA DOBITI
IZUZIMANJEM IZ OSNOVICE OVIH
SREDSTAVA KOD OPOREZIVANJA
DOHOTKA I DOBITI, ILI,
OSLOBAĐANJEM KOD OPOREZIVANJA
NOVOPODIGNUTIH PROIZVODNIH
KAPACITETA ...**

4.2. MJERE

- **PODSTICANJEM ŠTEDNJE (POLITIKOM STABILNOG ODGOVARAJUĆOM POLITIKOM) NOVCA I KAMATNOM**
- **STIMULIRANJEM STRANIH ULAGANJA U DOMAĆU PRIVREDU**
- **INTERVENCIJAMA NA TRŽIŠTU NOVČA I KAPITALA, ŠTO POSREDNO MOŽE IMATI EFEKTE I PO OBIM INVESTICIJA**

4.2. MJERE

- **ZA OBIM INVESTICIJA U OKVIRU INVESTICIJSKE POLITIKE OD POSEBNOG ZNAČAJA SU MJERE KOJIMA:**

- **DRŽAVA OSIGURAVA DODATNE IZVORE AKUMULACIJE (PO OSNOVU ZADUŽIVANJA U INOZEMSTVU, NEPOSREDNO ILI DAVANJEM GARANCIJA, I EKSPANZIVNOM MONETARNO-KREDITNOM POLITIKOM)**

...

4.2. MJERE

... KAO I

- **OPERATIVNO UNOŠENJE DRŽAVE U OVOM DOMENU (KADA SE ONA JAVLJA KAO NOSILAC INVESTICIONE AKTIVNOSTI, ILI OSIGURAVA DIO INVESTICIJA KROZ BUDŽETE I DRUGE INSTRUMENTE JAVNOG FINANCIRANJA)**

4.2. MJERE

- **USPRKOS NAZNAČENIH OGRANIČENJA, ODGOVARAJUĆIM MJERAMA DRŽAVA MOŽE UTJECATI NA**
 - **STRUKTURU INVESTICIJA**
 - **ODNOSNO**
 - **UČEŠĆE POJEDINIH OBLIKA INVESTICIJSKE POTROŠNJE**

4.2. MJERE

- **MOGUĆE JE DA DRŽAVA KORISTI I NEPOSREDNE MJERE, I TO:**
 - **INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI U OKVIRU JAVNOG SEKTORA PRIVREDE,**
 - **I**
 - **OSIGURANJEM INICIJALNIH SREDSTAVA U PRIVLAČENJU POTENCIJALNIH INVESTITORA ZA ODREĐENE PROJEKTE**

4.2. MJERE

- **POSREDNIM MJERAMA, UGLAVNOM EKONOMSKOG KARAKTERA MOGUĆE JE DOBRANO KREIRATI STRUKTURU INVESTICIJA, KAO ŠTO SU:**
 - **INTERVENCIJE NA TRŽIŠTU NOVCA (ČIME SE NEPOSREDNO UTJEČE NA VISINU KAMATE) ...**

4.2. MJERE

- **UČEŠĆE NA TRŽIŠTU KAPITALA (SA UČINCIMA NA ALOKACIJU KAPITALA PO OSNOVU DJELOVANJA NA PONUDU ILI POTRAŽNJU DUGOROČNIH PLASMANA KAPITALA)**
- **SELEKTIVNO ODREĐENIH PROJEKATA ...** **KREDITIRANJE INVESTICIJSKIH**

4.2. MJERE

- **POVLAŠTEN POREZNI TRETMAN ZA POJEDINE INVESTICIJE, UKLJUČUJUĆI I NJIHOV TERITORIJALNI RAZMJEŠTAJ**
- **VANJSKOTRGOVINSKE MJERE (SA KOREKCIJAMA I DOPUNAMA UNUTARNJEG TRŽIŠTA PO OSNOVU LIBERALIZACIJE UVOZA, ILI, PODSTICANJA IZVOZA)**

4.2. MJERE

- **MA KOLIKO POTENCIJALNE MOĆI EKONOMSKO - POLITIČKIH MJERA U INVESTICIJSKOJ POLITICI BILE NAGLAŠENE, POGOTOVO NA KRATKI ROK, DOMETI OVIH MJERA MORAJU IMATI ...**

4.2. MJERE

- **DOPUNSKI KARAKTER U ODNOSU NA TRŽIŠNI MEHANIZAM**
- **I**
- **KOREKTIVNE UČINKE NASPRAM EKONOMSKIH ZAKONITOSTI**

4.2. MJERE

- **PRETJERANO KORIŠTENJE MJERA U OKVIRU INVESTICIJSKE POLITIKE**
 - **NEPOSREDNO DOVODI U PITANJE TRŽIŠNI MEHANIZAM KAO TEMELJNI FUNKCIONALNI OKVIR PRIVREĐIVANJA,**
 - **SA NIZOM NEGATIVNIH IMPLIKACIJA PO EKONOMSKI RAZVOJ U DUŽEM RAZDOBLJU**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **INVESTICIJE SU**
 - **PREDUVJET EGZISTENCIJE, RASTA I RAZVOJA PREDUZEĆA**
 - **ULAGANJE U SADAŠNOSTI, S TIM DA SU UČINCI U BUDUĆNOSTI ...**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **POMAK U VREMENU ULAGANJA I VREMENU KORISTI OD ULAGANJA**
- **OPTIMALNA UPOTREBA RASPOLOŽIVIH RESURSA U SADAŠNJOSTI RADI POSTIZANJA POZITIVNIH UČINAKA U BUDUĆNOSTI**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **TEMELJNA ZNAČAJKA INVESTIRANJA JE DA NE DONOSI KORIST ODMAH VEĆ NAKON NEKOG VREMENA**
- **POSTOJI POMAK IZMEĐU VREMENA ULAGANJA I VREMENA KORISTI, (PRVO JE VRIJEME ULAGANJA A ZATIM VRIJEME KORISTI)**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **VELIKI JE BROJ RAZLIČITIH DEFINICIJA INVESTICIJA**
 - **(1) INVESTICIJE U OSNOVI PREDSTAVLJAJU ODRICANJE, ŽRTVOVANJE SADAŠNOSTI ZA REALIZACIJU NEKIH CILJEVA U BUDUĆNOSTI**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **(2) INVESTICIJE SU ŽRTVA PROIZVODNIH ČINITELJA U SADAŠNJOSTI KAKO BI SE POVEĆALE KORISTI U BUDUĆNOSTI**
- **(3) INVESTICIJE PREDSTAVLJAJU ODGOĐENU SADAŠNJU POTROŠNJU, RADI POVEĆANJA POTROŠNJE U BUDUĆNOSTI**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **INVESTICIJE MOGU BITI**
 - (1) **FINANCIJSKE - ULAGANJA U FINANCIJSKU IMOVINU (DIONICE, OBVEZNICE I DRUGI VRIJEDNOSNI PAPIRI) ...**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- (2) **REALNE** - ULAGANJA U DUGOTRAJNU I KRATKOTRAJNU IMOVINU
- (3) **NEOPIPLJIVE** - ULAGANJA U NEOPIPLJIVU IMOVINU (GOODWIL, PATENTI, LICENCE, ULAGANJA U LJUDSKE POTENCIJALE I SL.)

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **INVESTITOR** JE POSLOVNI SUBJEKT (PRAVNA ILI FIZIČKA OSOBA) KOJI DONOSI **INVESTICIJSKU ODLUKU**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **PREDMET INVESTIRANJA MOŽE BITI RAZLIČIT**
- **NAJČEŠĆE JE TO**
 - **DUGOTRAJNA**
 - **I**
 - **KRATKOTRAJNA IMOVINA**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **MOGUĆI PREDMET INVESTIRANJA**
 - **OBRAZOVANJE I DRUŠTVENI STANDARD RADNIKA**
 - **RAZVOJ NOVE TEHNOLOGIJE**
 - **NASTUP NA TRŽIŠTU**
 - **ISTRAŽIVANJE NOVIH NALAZIŠTA SIROVINA ...**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **INVESTICIJSKE ODLUKE SE MEĐUSOBNO RAZLIKUJU :**
 - (1) PO ZNAČAJU ZA EKONOMSKI RAZVOJ
 - (2) PO NJIHOVIM UČINCIMA
 - (3) PO DIJELU PRIVREDE ILI DRUŠTVA O ČIJEM JE RAZVOJU RIJEČ

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **(1) OPĆE INVESTICIJSKE ODLUKE SE ODNOSU NA RASPODJELU BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA (DIO ZA POTROŠNJU I DIO ZA ŠTEDNJU – NAMIJENJEN ZA INVESTIRANJE)**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **(2) MEĐUSEKTORSKE INVESTICIJSKE ODLUKE SE ODNOSI NA UKUPNU MASU KAPITALA KOJA SE RASPOREĐUJE PO SEKTORIMA**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **(3) SEKTORSKE INVESTICIJSKE ODLUKE SE ODOSE NA KAPITAL NAMIJENJEN INVESTICIJAMA RASPOREĐUJE SE NA POSLOVNE SUBJEKTE U OKVIRU SEKTORA**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- **(4) PROJEKTNE INVESTICIJSKE ODLUKE SE ODNOSI NA KAPITAL NAMIJENJEN INVESTICIJAMA KOJI SE RASPOREĐUJE UNUTAR POSLOVNOG SUBJEKTA PREMA RAZLIČITIM NAMJENAMA RADI OSTVARENJA CILJEVA RAZVOJA PODUZEĆA**

5. INVESTICIJSKE ODLUKE

- U EKONOMIJAMA S UREĐENIM TRŽIŠTEM OVE ODLUKE SE DONOSE U MEĐUSOBNOJ INTERAKCIJI
- METODOLOGIJA PLANIRANJA INVESTICIJSKIH PROJEKATA RAZMATRA SEKTORSKE I PROJEKTNE INVESTICIJSKE ODLUKE

6. VRSTE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

- **VRSTE INVESTICIJSKIH PROJEKATA
PREMA RAZLIČITIM KRITERIJIMA:**
 - (1) **PROJEKTI PREMA AKTIVNOSTI**
 - (2) **PROJEKTI PREMA OPSEGU
ULAGANJA**
 - (3) **PROJEKTI PREMA INVESTICIJSKOM
RAZDOBLJU ...**

6. VRSTE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

- (4) PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA (TIPOVI INVESTICIJSKIH PROJEKATA)
- (5) PROJEKTI PREMA MODELU TEKUĆIH NOVČANIH TOKOVA
- (6) PROJEKTI PREMA ODLUČIVANJU O PROJEKTU ...

6. VRSTE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

- **(7) PROJEKTI PREMA EKONOMSKOJ MEĐUOVISNOSTI**
- **(8) PROJEKTI PREMA POSTOJEĆEM POSLOVANJU**
- **(9) PROJEKTI PREMA MODELU RASTA**

6.1. PROJEKTI PREMA AKTIVNOSTI

- **PROJEKTI PREMA AKTIVNOSTI SU**
 - **(1) PROIZVODNI PROJEKTI -
ULAGANJA U FIKSNU I TEKUĆU
IMOVINU PREDUZEĆA ZA IZRADU
PROIZVODA ILI OBAVLJANJE
ODREĐENE USLUGE - ULAGANJA U
OSNOVNU DJELATNOST NO MOŽE BITI
I U SPOREDNU - INVESTICIJE U
ZAMJENU ILI EKSPANZIJU**

6.1. PROJEKTI PREMA AKTIVNOSTI

- **(2) MARKETINŠKI PROJEKTI -
POBOLJŠANJE PRODAJE I
MARKETINGA PODUZEĆA**
- **(3) TRANSPORTNI PROJEKTI -
ULAGANJA U PRIJEVOZ LJUDI I ROBA**
- **(4) PROJEKTI INFORMATIZACIJE -
ULAGANJA U INFORMATIČKU OPREMU
I PROGRAMSKU PODRŠKU NJENA
DJELOVANJA**

6.1. PROJEKTI PREMA AKTIVNOSTI

- **(5) PROJEKTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA - INVESTICIJSKA ULAGANJA KOD KOJIH SE JAVLJA NAJVIŠE PROBLEMA KOD UTVRĐIVANJA ODGOVARAJUĆIH NOVČANIH TOKOVA KOJI ĆE REZULTIRATI PROVEDENIM INVESTICIJAMA**

6.2. PROJEKTI PREMA OPSEGU ULAGANJA

- **PROJEKTI PREMA OPSEGU ULAGANJA
SU**

- **(1) VELIKI PROJEKTI - ZAHTIJEVAJU
ZNATNA ANGAŽIRANJA KAPITALA -
ZNAČAJNE POSLJEDICE NA
CJELOKUPNO POSLOVANJE
POSLOVNOG SUBJEKTA - U SLUČAJU
NEUSPJEHA MOGU REZULTIRATI I
PROPAŠĆU CIJELOG PREDUZEĆA**

6.2. PROJEKTI PREMA OPSEGU ULAGANJA

- **(2) MALI PROJEKTI - ZAHTJEVAJU
SKROMNA ULAGANJA - MANJI
INTENZITET POSLJEDIČNIH PROCESA
NA CIJELO PREDUZEĆE**

6.3. PROJEKTI PREMA INVESTICIJSKOM RAZDOBLJU

- **PROJEKTI PREMA INVESTICIJSKOM RAZDOBLJU SU**
 - **(1) PROJEKTI S DUGIM RAZDOBLJEM INVESTIRANJA**
 - **(2) PROJEKTI S KRATKIM RAZDOBLJEM INVESTIRANJA**

6.3. PROJEKTI PREMA INVESTICIJSKOM RAZDOBLJU

- ŠTO JE **DUŽE RAZDOBLJE** INVESTIRANJA, KASNIJE NASTUPA RAZDOBLJE EFEKTUIRANJA
- ŠTO SU **UČINCI UDALJENIJI OD SADAŠNJOSTI** TO JE MANJA NJIHOVA SADAŠNJA VRIJEDNOST
- KAKO BI SE **UBRZALO PRITJECANJE NOVČANIH TOKOVA** POTREBNO JE IZVOĐENJE PROJEKTA U FAZAMA

6.4. PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA

- **PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA SU**
- **(1) PI-PO POINT INPUT – POINT OUTPUT - JEDNOKRATNO ULAGANJE, JEDNOKRATNI EFEKTI**
- **I _____ V**
- **0 1 2 3 4 5**

6.4. PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA

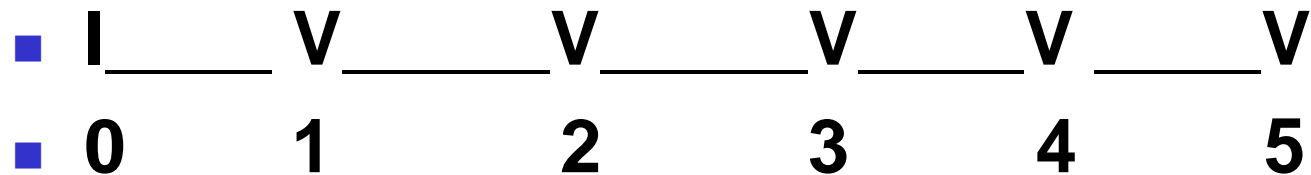
- **KARAKTERISTIČNO JE ZA FINANCIJSKE INVESTICIJE, VRLO RIJETKO KOD REALNIH INVESTICIJA NPR. JEDNOKRATNA KUPNJA ZGRADE KOJA ĆE SE PRODATI NAKON PORASTA CIJENE**

6.4. PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA

- **(2) CI-PO CONTINUOUS INPUT – POINT OUTPUT - VIŠEKRATNO ULAGANJE, JEDNOKRATNI EFEKTI**
- **I _____ I _____ I _____ I _____ I _____ V**
- **0 1 2 3 4 5**
- **VRLO RIJETKO KOD REALNIH
INVESTICIJA NPR. STANOGRADNJA,
BRODOGRADNJA...**

6.4. PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA

- **(3) PI-CO POINT INPUT – CONTINUOUS OUTPUT - JEDNOKRATNO ULAGANJE, VIŠEKRATNI EFEKTI**

6.4. PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA

- **ČESTO JE KOD INVESTICIJA U ZAMJENU POSTROJENJA I OPREME, FUZIJE I AKVIZICIJE, STJECANJA I SPAJANJA**
- **NAJPOGODNIJI OBLIK ZA ŠKOLSKO PRIKAZIVANJE METODA FINANCIJSKOG ODLUČIVANJA**

6.4. PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA

- (4) CI-CO CONTINUOUS INPUT – CONTINUOUS OUTPUT - VIŠEKRATNO ULAGANJE, VIŠESTRUKI EFEKTI
- I _____ I,V _____ I,V _____ I,V _____ I,V _____ V
- 0 1 2 3 4 5

6.4. PROJEKTI PREMA ODNOSU INVESTICIJSKIH TROŠKOVA I UČINAKA ULAGANJA

- **ČESTO JE KOD REALNIH PROJEKATA – NOVE INVESTICIJE, PRIMJER: ULAGANJE U IZGRADNJU I OPREMANJE PROIZVODNOG POGONA KOD KOJEG SU INVESTICIJSKI IZDACI VIŠEKRATNA PLAĆANJA OBRAČUNSKIH SITUACIJA I NABAVE OPREME**

6.5. PROJEKTI PREMA MODELU TEKUĆIH NOVČANIH TOKOVA

- **PROJEKTI PREMA MODELU TEKUĆIH NOVČANIH TOKOVA SU**
 - **(1) PROJEKTI S KONVENCIONALNIM NOVČANIM TOKOVIMA - PRIJELOMNA TAČKA NA PRIJELAZU RAZDOBLJA INVESTIRANJA U RAZDOBLJE EFEKTUIRANJA**

6.5. PROJEKTI PREMA MODELU TEKUĆIH NOVČANIH TOKOVA

- **(2) PROJEKTI S NEKONVENCIONALNIM
NOVČANIM TOKOVIMA - NEGATIVNI
NOVČANI TOKOVI NA KRAJU
RAZDOBLJA EFEKTUIRANJA**

6.6. PROJEKTI PREMA ODLUČIVANJU O PROJEKTU

- **PROJEKTI PREMA ODLUČIVANJU O PROJEKTU SU**
 - (1) **„DA ILI NE” PROJEKTI -
INDIVIDUALNA OCJENA
UČINKOVITOSTI INVESTICIJSKOG
PROJEKTA**
 - (2) **MEĐUSOBNO UVJETOVANI
PROJEKTI**
 - (3) **RANGIRAJUĆI PROJEKTI**

6.7. PROJEKTI PREMA EKONOMSKOJ MEĐUOVISNOSTI

- **PROJEKTI PREMA EKONOMSKOJ MEĐUOVISNOSTI SU**
 - (1) **NEOVISNI PROJEKTI** - NOVČANI TOKOVI JEDNOG PROJEKTA NE OVISE O NOVČANIM TOKOVIMA DRUGOG PROJEKTA
 - (2) **OVISNI PROJEKTI** - UVAŽITI MEĐUOVISNOST KRETANJA NJIHOVIH NOVČANIH TOKOVA

6.8. PROJEKTI PREMA POSTOJEĆEM POSLOVANJU

- **PROJEKTI PREMA POSTOJEĆEM POSLOVANJU SU**
 - (1) **PROJEKTI ZAMJENE**
 - (2) **PROJEKTI EKSPANZIJE**
 - (3) **OSTALI PROJEKTI, INVESTICIJE U ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ, INVESTICIJE U SIGURNOST ...**

6.9. PROJEKTI PREMA MODELU RASTA

- **PROJEKTI PREMA MODELU RASTA SU**
 - (1) **INTERNI RAST** - POVEĆANJE VLASTITIH POSLOVNIH OPERACIJA - IZRAVNO POVEĆANJE IMOVINE PREDUZEĆA – ORGANSKI RAST
 - (2) **EKSTERNI RAST** - PREUZIMANJE TUĐIH POSLOVNIH OPERACIJA I STJECANJE TUĐE POSLOVNE IMOVINE - KOD PRIPAJANJA I SPAJANJA

7. DOKUMENTACIJSKO- INFORMACIJSKA OSNOVICA

- **DOKUMENTACIJSKO - INFORMACIJSKU OSNOVICU PROJEKTA ČINE SLJEDEĆE ANALITIČKE STUDIJE:**
 - **(1) ANALIZA POTRAŽNJE NA TRŽIŠTU PRODAJE**
 - **(2) ANALIZA PONUDE NA TRŽIŠTU NABAVE**
 - **(3) IDEJNI PROJEKTI ...**

7. DOKUMENTACIJSKO- INFORMACIJSKA OSNOVICA

- (4) **PROJEKTI MONTAŽE**
- (5) **PROJEKTI UNUTRAŠNJEG
TRANSPORTA**
- (6) **ANALIZA TEHNOLOŠKOG
POSTUPKA**
- (7) **PROJEKTI MAKROLOKACIJE I
MIKROLOKACIJE ...**

7. DOKUMENTACIJSKO- INFORMACIJSKA OSNOVICA

- **(8) GEOLOŠKE STUDIJE**
- **(9) EKOLOŠKE STUDIJE**
- **(10) STUDIJE POTREBNIH RADNIKA**
- **(11) ANALIZA KRETANJA PRODAJNIH I
NABAVNIH CIJENA**

7. DOKUMENTACIJSKO- INFORMACIJSKA OSNOVICA

- **DOKUMENTACIJSKO - INFORMACIJSKU OSNOVICU PROJEKTA ČINE SLJEDEĆE SINTETIČKE STUDIJE:**
 - **(1) PREDINVESTICIJSKA STUDIJA - SADRŽI ANALITIČKO-DOKUMENTACIJSKU OSNOVU ZA PRETHODNU OCJENU INVESTICIJSKIH VARIJANTI ...**

7. DOKUMENTACIJSKO- INFORMACIJSKA OSNOVICA

- **(2) INVESTICIJSKA STUDIJA - SADRŽI ANALITIČKO - DOKUMENTACIJSKU OSNOVU ZA DONOŠENJE INVESTICIJSKE ODLUKE**
- **(3) IZVEDBENA STUDIJA - SADRŽI ANALITIČKO - DOKUMENTACIJSKU OSNOVU PLANIRANOG NAJPRIHVATLJIVIJEG NAČINA IZVEDBE INVESTICIJSKOG PROJEKTA**

7.1. IZVORI INFORMACIJA

- **UNUTARNJI IZVORI INFORMACIJA SU ONI KOJE POSJEDUJE INVESTITOR:**
 - (1) **STUDIJE RAZVOJNOG SEKTORA**
 - (2) **STUDIJE PLANSKO - ANALITIČKOG SEKTORA**
 - (3) **PODACI I IZVJEŠTAJI RAČUNOVODSTVENOG SEKTORA ...**

7.1. IZVORI INFORMACIJA

- **(4) PODACI I IZVJEŠTAJI PRODAJNOG I NABAVNOG, TEHNIČKOG, KADROVSKOG I OSTALIH SEKTORA**
- **(5) RAČUNOVODSTVENA EVIDENCIJA INVESTITORA - FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI O POSLOVANJU: RAČUN DOBITI I GUBITKA, FINANCIJSKI TOK I BILANCA**

7.1. IZVORI INFORMACIJA

- **VANJSKI IZVORI INFORMACIJA SU:**
 - (1) PUBLIKACIJE DRŽAVNIH STATISTIČKIH ZAVODA
 - (2) PUBLIKACIJE UJEDINJENIH NARODA
 - (3) PODACI ORGANIZACIJE ZA EKONOMSKU SURADNJU I RAZVOJ ...

7.1. IZVORI INFORMACIJA

- **(4) PUBLIKACIJE SVJETSKE BANKE**
- **(5) PUBLIKACIJE MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA**
- **(6) PODACI REGIONALNIH EKONOMSKIH GRUPACIJA**
- **(7) STUDIJE I BAZE PODATAKA RAZNIH KONZULTANATA**

7.2. KORISNICI INVESTICIJSKE STUDIJE

- **KORISNICI INVESTICIJSKE STUDIJE SU:**
 - (1) **PODUZETNICI, ODNOSNO VLASNICI**
 - (2) **POTENCIJALNI ULAGAČI I DIONIČARI**
 - (3) **FINANCIJERI I KREDITORI**
 - (4) **DOBAVLJAČI I KUPCI**
 - (5) **PARTNERI SUULAGAČI ...**

7.2. KORISNICI INVESTICIJSKE STUDIJE

- **(6) MANAGERI I ZAPOSLENICI**
- **(7) DRŽAVNA UPRAVA I LOKALNA ADMINISTRACIJA – UTJECAJ NA DRUŠTVENI RAZVOJ I OKOLIŠ**
- **(8) DRŽAVNI ORGANI – UKLJUČIVANJE U RAZLIČITE DRŽAVNE I MEĐUNARODNE FONDOVE ZA RAZVOJ I POTICANJE PODUZETNIŠTVA**

7.3. KAKAV TREBA BITI INVESTICIJSKI PROJEKT?

- **INVESTICIJSKI PROJEKT TREBA BITI:**
 - (1) **REALISTIČAN**
 - (2) **IZBJEGAVATI PRETJERANU SAMOUVJERENOST**
 - (3) **IZBJEGAVATI OPTIMISTIČNE IZJAVE I PREDVIĐANJA KOJI SE NE MOGU POTKRIJEPITI DOKAZIMA**
 - (4) **JASAN ...**

7.3. KAKAV TREBA BITI INVESTICIJSKI PROJEKT?

- **(5) JASNO POKAZIVATI NA IZVEDIVOST IDEJE I POKRETANJE POSLOVNOG POTHVATA (POTENCIJAL)**
- **(6) POKAZATI DOBRO POZNAVANJE PRIVREDNE GRANE I CILJNOG TRŽIŠTA**
- **(7) JASNO UKAZATI NA POTREBE ZA FINANCIRANJEM KAO I IZVORE FINANCIRANJA**

7.4. TIPIČNE GREŠKE INVESTICIJSKOG PLANIRANJA

- **TIPIČNE GREŠKE INVESTICIJSKOG PLANIRANJA SU:**
 - (1) OSNIVAČI RAČUNAJU ISKLJUČIVO NA EKSTERNE IZVORE FINANCIRANJA
 - (2) PLAN JE SASTAVLJEN NA TEMELJU PREDVIĐANJA VLASNIKA O KRETANJIMA NOVCA UNUTAR I IZVAN PREDUZEĆA ...

7.4. TIPIČNE GREŠKE INVESTICIJSKOG PLANIRANJA

- **(3) PREDUZEĆE NEMA KONKURENCIJE, A KUPCI SU FAKTIČKI SVI**
- **(4) SLABO OBRAZLOŽEN I OBJAŠNEN FINANCIJSKI DIO PLANA**
- **(5) NEUREDAN I LOŠE SLOŽEN POSLOVNI PLAN**

8. PLANIRANJE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

- **INVESTICIJSKI PROJEKT JE OSMIŠLJENI SKUP VREMENSKI RASPOREĐENIH RADNJI, KOJIM SE**
 - **PLANIRA OSTVARENJE CILJEVA RAZVOJA PREDUZEĆA, I**
 - **U OKVIRU KOJIH SE UPOTREBLJAVA KAPITAL**

8. PLANIRANJE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

- PROCES OSMIŠLJAVANJA RADNI
JESTE PROCES PLANIRANJA
INVESTICIJSKOG PROJEKTA
- SVAKI INVESTICIJSKI PODUHVAAT JE
 - SLUČAJ ZA SEBE, I
 - IMA SVOJE SPECIFIČNOSTI U
POGLEDU OBUHVATA I RAZRADE
PODATAKA

8. PLANIRANJE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

- **1. PRIPREMA**
 - IDEJA O POTREBI INVESTIRANJA
 - MOGUĆA I PRIHVATLJIVA
INVESTICIJSKA RJEŠENJA
 - KORISTI I TROŠKOVI SVIH
INVESTICIJSKIH RJEŠENJA ...

8. PLANIRANJE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

■ 2. OCJENA

- DEFINIRANJE CILJEVA RAZVOJA PREDUZEĆA
- IZBOR KRITERIJA I METODA ZA OCJENU INVESTICIJSKIH RJEŠENJA
- IZRADA DOKUMENTACIJSKE OSNOVE ZA IZBOR PROJEKTA
- DONOŠENJE INVESTICIJSKE ODLUKE

...

8. PLANIRANJE INVESTICIJSKIH PROJEKATA

- **3. IZVEDBA**
 - **PRIPREMA GRAĐENJA I GRAĐENJE**
 - **PRIPREMA PROIZVODNJE I
PROIZVODNJA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE
STUDIJE OVISITI ĆE O RAZLIČITIM
ELEMENTIMA NPR. O PRISTUPU
AUTORA, KOME JE PROJEKT
NAMIJENJEN, TEHNIČKO -
TEHNOLOŠKIM KARAKTERISTIKAMA,
SPECIFIČNOSTIMA TRŽIŠTA I SL.**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **UOBIČAJENI DIJELOVI INVESTICIJSKE STUDIJE SU:**
- **I. SAŽETAK**
- **II. ANALIZA RAZVOJNIH MOGUĆNOSTI I SPOSOBNOSTI INVESTITORA**
- **III. ANALIZA TRŽIŠTA PRODAJE ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **IV. TEHNOLOŠKO - TEHNIČKA ANALIZA**
- **V. ANALIZA TRŽIŠTA NABAVE**
- **VI. ANALIZA LOKACIJE**
- **VII. ORGANIZACIJSKI ASPEKT**
- **VIII. ZAŠTITA OKOLIŠA I ZAŠTITA NA RADU**
- **IX. ANALIZA IZVODLJIVOSTI I DINAMIKA RADOVA ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **X. EKONOMSKO FINANCIJSKA ANALIZA**
- **XI. FINANCIJSKO - TRŽIŠNA OCJENA**
- **XII. ANALIZA PROJEKTA U UVJETIMA NEIZVJESNOSTI**
- **XIII. ZBIRNA OCJENA INVESTICIJSKOG PROJEKTA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **I. SAŽETAK**
- **PREZENTIRA SE NA SAMOM POČETKU, A
RADI SE POSLJEDNJI**
- **NA OSNOVI SAŽETKA STVARA SE PRVI,
A UJEDNO I NAJVAŽNIJI DOJAM O
PLANIRANOJ INVESTICIJI**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **NA JEDNOJ DO DVIJE STRANICE PRIKAZUJE SE PODUZETNIČKA IDEJA I SVE NJENE NAJVAŽNIJE ZNAČAJKE TE PLANIRANA USPJEŠNOST INVESTICIJE**
- **OLAKŠAVA I UBRZAVA KOMUNIKACIJA S POTENCIJALNIM PARTNERIMA, FINANCIJERIMA I OSTALIM ZAINTERESIRANIM SUBJEKTIMA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **I. SAŽETAK SADRŽI:**
 - PUNI NAZIV INVESTITORA
 - ADRESA I TELEFON
 - MATIČNI BROJ
 - ŠIFRA DJELATNOSTI
 - OSNOVNA BANKA
 - NAZIV INVESTICIJSKOG PROJEKTA ...

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **LOKACIJA**
- **ŠIFRA DJELATNOSTI PROJEKTA**
- **PLANIRANI EKONOMSKI VIJEK
PROJEKTA**
- **CIJENE PO KOJIMA SU IZRAĐENI
OBRAČUNI U INVESTICIJSKOM
PROJEKTU**
- **STRUKTURA ULAGANJA ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **IZVORI FINANCIRANJA**
- **NEKI POKAZATELJI POSLOVNOG
REZULTATA**
- **PLANIRANI POČETAK IZGRADNJE I
REDOVITE PROIZVODNJE**
- **DOKUMENTACIJA NA OSNOVI KOJE JE
IZRAĐEN PROJEKT**
- **ODGOVORNE OSOBE U PREDUZEĆU**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **II. ANALIZA RAZVOJNIH MOGUĆNOSTI I SPOSOBNOSTI INVESTITORA SADRŽI:**
 - **1. OPĆI PODACI O INVESTITORU**
 - **2. TEHNOLOŠKO TEHNIČKI UVJETI I OBUJAM PROIZVODNJE**
 - **3. POLOŽAJ INVESTITORA NA TRŽIŠTU PRODAJE I NABAVE ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- 4. FINANCIJSKA ANALIZA
DOSADAŠNJEG POSLOVANJA
- 5. KONAČNA OCJENA RAZVOJNIH
MOGUĆNOSTI I SPOSOBNOSTI
INVESTITORA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **III. ANALIZA TRŽIŠTA PRODAJE**
- **TRŽIŠTE JE MJESTO GDJE SVE
ZAPOČINJE I ZAVRŠAVA**
- **USPJEŠNOST REALIZACIJE INVESTICIJE
UMNOGOME OVISI O PLASMANU
PROIZVODA ODNOSNO USLUGA**
- **STOGA JE VAŽNA STUDIJA
ISTRAŽIVANJA TRŽIŠTA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **REZULTATI ANALIZE TRŽIŠTA KORISTE SE U OKVIRU TEHNIČKO TEHNOLOŠKE ANALIZE, ANALIZE LOKACIJE I EKONOMSKO FINACIJSKE ANALIZE PROJEKTA**
- **TRŽIŠTE SE PROMATRA KAO ODNOS PONUDE I POTRAŽNJE NEKOG PROIZVODA NA ODREĐENOM GEOGRAFSKOM PODRUČJU U ODREĐENOM VREMENU**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ZADATAK ANALIZE TRŽIŠTA JE:**
 - ODREDITI ŠTO, KADA I KOLIKO BI INVESTICIJSKI PROJEKT TREBAO PROIZVODITI I POD KOJIM UVJETIMA PRODAVATI KAKO BI SE ZADOVOLJILE POTREBE POTROŠAČA
 - OCIJENITI FAKTORE KOJI UTJEČU NA POVEĆANJE PLASMANA KAO I OGRANIČAVAJUĆE FAKTORE

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **CILJ ANALIZE TRŽIŠTA JE PROCIJENITI:**
 - **KOLIČINE KOJE ĆE POTROŠAČI TRAŽITI I KUPITI U BUDUĆNOSTI (OPSEG PLASMANA)**
 - **CIJENE PO KOJIMA SU ZA TE PROIZVODE POTROŠAČI VOLJNI PLATITI (JEDINIČNE PRODAJNE CIJENE)**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ANALIZA TRŽIŠTA TREBA DATI ODGOVORE NA SLJEDEĆA PITANJA O KONKURENCIJI:**
 - **TKO SU NAJBLIŽI, A POTOM I OSTALI KONKURENTI?**
 - **KAKVO JE NJIHOVO POSLOVANJE – STABILNO, U PORASTU ILI PADU? ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- U KOJOJ JE MJERI NJIHOVO POSLOVANJE SLIČNO I/ILI RAZLIČITO OD POSLOVANJA PREDUZEĆA?
- ŠTO SE MOŽE NAUČITI PROMATRAJUĆI NJIHOV NAČIN RADA? ŠTO IDE U PRILOG, A ŠTO NE?
- KAKO ĆE PREDUZEĆE POSTIĆI DA POSLOVANJE BUDE BOLJE OD KONKURENCIJE?

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ANALIZA TRŽIŠTA GLEDE PROIZVODA TREBA:**
 - **UTVRDITI KARAKTERISTIKE PLANIRANOG PROIZVODA**
 - **DEFINIRATI PROIZVOD KOJI SE PROIZVODI ILI NAMJERAVA PROIZVODITI ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **SISTEMATIZIRATI VRSTE, NAMJENU I KARAKTERISTIKE PROIZVODA**
- **UTVRDITI PREDNOSTI I NEDOSTATKE PROIZVODA U ODNOSU NA SUPSTITUTE**
- **URADITI PROJEKCIJU POTRAŽNJE (DOMAĆE I INOZEMNO TRŽIŠTE, CIJENE, NAČIN PRODAJE, KANALI DISTRIBUCIJE) ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **URADITI PROJEKCIJU PONUDE (DOMAĆA PROIZVODNJA, UVOZ, STRUKTURA I DINAMIKA DOMAĆE PROIZVODNJE PLANIRANOG PROIZVODA ZA EKONOMSKI VIJEK PROJEKTA)**
- **DEFINIRATI JE LI PROIZVOD NAMIJENJEN DOMAĆEM ILI STRANOM TRŽIŠTU ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **UTVRDITI JE LI PROIZVOD NAMIJENJEN FINALNOJ POTROŠNJI ILI DALJNJOJ PROIZVODNJI**
 - **DEFINIRATI JE LI PROIZVOD ZA POZNATOG ILI NEPOZNATOG KUPCA**
 - **SAČINITI POPIS POTENCIJALNIH KUPACA, PRIBAVITI PISMA NAMJERE**
- ...

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **DEFINIRATI JE LI PROIZVOD ZA POZNATOG KUPCA - KOLIČINA PROIZVODA ODNOSNO USLUGA UNAPRIJED ODREĐENA, A S NJOM NAJČEŠĆE I PRODAJNE CIJENE.**
- **UTVRDITI JESU LI PROIZVODI I USLUGE NAMIJENJENI NEPOZNATOM KUPCU - PROCJENA POTRAŽNJE I KOLIČINA PRODAJE JE SLOŽENIJA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **DATI MOGUĆI OBUJAM PLASMANA
PLANIRANOG PROIZVODA I
PRODAJNE CIJENE ZA EKONOMSKI
VIJEK PROJEKTA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **IV. TEHNOLOŠKO - TEHNIČKA ANALIZA**
TREBA DATI **ODGOVORE NA PITANJA:**
GDJE, KAKO, ČIME I KADA PROIZVODITI
- OVU ANALIZU RADE **SPECIJALIZIRANE**
KONZULTANTSKE I PROJEKTANTSKE
KUĆE, S OBZIROM DA TEHNOLOŠKI
PROCES ZNAČAJNO ODREĐUJE
POSLOVANJE I REZULTATE SVAKOG
POSLOVNOG POTHVATA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ODABRANO TEHNOLOŠKO - TEHNIČKO RJEŠENJE ODREĐUJE:**
 - **POTREBAN POSLOVNI PROSTOR, OPREMU, VRSTE I KOLIČINE POTREBNIH SIROVINA**
 - **POTREBAN BROJ DJELATNIKA**
 - **VISINU INVESTICIJE I NIZ DRUGIH PITANJA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **TEHNOLOŠKO - TEHNIČKA ANALIZA
TREBA**
- **PRIKAZATI OSNOVNE DIJELOVE
PROIZVODNOG PROCESA I
KARAKTERISTIKE ODABRANE
TEHNOLOGIJE ...**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **DATI OPIS TEHNOLOGIJE URAĐEN JASNIM, KRATKIM I RAZUMLJIVIM REČENICAMA, BEZ PRETJERANIH TEHNIČKIH DETALJA I PODROBNIH OPISA KAKO BI SE I OSOBE BEZ POTREBNE TEHNIČKE NAOBRAZBE MOGLE UPOZNATI S OSNOVNIM ZNAČAJKAMA ODABRANIH RJEŠENJA**
- ...

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **DATI PRIKAZ VARIJANTNIH
TEHNOLOŠKIH RJEŠENJA**
- **ODABRATI TEHNOLOGIJU KOJA IMA
KAPACITET U SKLADU S PLANOM
PRODAJE UZ MINIMALNE TROŠKOVE**
- **DATI OPIS ODABRANOG
TEHNOLOŠKOG RJEŠENJA**
- **DATI OPIS TEHNIČKOG RJEŠENJA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **UTVRDITI JE LI TEHNOLOGIJA VEĆ USVOJENA U REDOVNOJ PROIZVODNJI ILI SE PAK RADI O NOVOJ TEHNOLOGIJI KOJU JE INVESTITOR RAZVIO SAM ILI U SURADNJI S DRUGIMA**
- **RAZRADITI TEHNIČKA RJEŠENJA NA OSNOVI ODABRANE TEHNOLOGIJE**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **V. ANALIZA TRŽIŠTA NABAVE** OBAVLJA SE NAKON TEHNIČKO TEHNOLOŠKE ANALIZE
- **TEHNOLOŠKO - TEHNIČKI UVJETI** PROIZVODNJE ODREĐUJU VRSTU, KOLIČINU I KVALITETU SIROVINA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **PRIKUPITI I PREZENTIRATI OSNOVNE PODATKE KAKO BI SE OCIJENILE MOGUĆNOSTI I UVJETI NABAVE POTREBNIH INPUTA**
- **VODITI RAČUNA O VRSTI, OPSEGU, STRUKTURI INPUTA TE O ROKOVIMA, CIJENAMA I OSTALIM FAKTORIMA RELEVANTNIM ZA UČINKOVITOST NABAVE**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ANALIZA TRŽIŠTA NABAVE UVELIKE SE ZASNIVA NA**
 - **ANALIZI LOKACIJE**
 - **ANALIZI ORGANIZACIJE PROIZVODNJE**
 - **I**
 - **ZAKONSKIM UVJETIMA ZAŠTITE OKOLIŠA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **NABAVNE CIJENE SU UVJETOVANE OSNOVNOM CIJENOM DOBAVLJAČA ALI I PRIJEVOZNIM TROŠKOVIMA, TROŠKOVIMA SKLADIŠTENJA I ČUVANJA SIROVINA KAO I NJHOVOM PROIZVODNO - ORGANIZACIJSKOM MANIPULACIJOM**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ZADATAK ANALIZE NABAVE JE:**
 - **ODREDITI KOLIČINE KOJE JE POTREBNO NABAVITI (OPSEG NABAVE)**
 - **CIJENE PO KOJIMA ĆE SE NABAVITI (JEDINIČNE NABAVNE CIJENE)**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **VI. ANALIZA LOKACIJE PROJEKTA** USKO JE POVEZANA S IZABRANOM TEHNOLOGIJOM I NAČINIMA PROIZVODNJE ODNOSNO PRUŽANJA USLUGA
- U ANALIZI SE DEFINIRA **MJESTO** NA KOJEM ĆE SE ODVIJATI PLANIRANA AKTIVNOST PROJEKTA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ODABRANA LOKACIJA MORA BITI TEHNOLOŠKI IZVEDIVA, TE EKOLOŠKI, EKONOMSKI I DRUŠTVENO PRIHVATLJIVA**
- **BLIZINA TRŽIŠTA PRODAJE SMANJUJE TROŠKOVE DISTRIBUCIJE, A BLIZINA TRŽIŠTA NABAVE SMANJITI ĆE TROŠKOVE NABAVE**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **VII. ORGANIZACIJSKI ASPEKT**
- **ORGANIZIRANJE** PREDSTAVLJA
DEFINIRANJE PUTA KOJI VODI DO
POSTAVLJENIH CILJEVA TE AKTIVNOSTI
POTREBNIH ZA OSTVARENJE CILJEVA,
KAO I KOORDINACIJA MEĐU POJEDINIM
AKTIVNOSTIMA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **POTREBNO JE IZRADITI I PRILOŽITI ORGANIZACIJSKU SHEMU, IMAJUĆI U VIDU**
 - **HIJERARHIJSKU POVEZANOST POJEDINIH NOSITELJA AKTIVNOSTI, I**
 - **UNUTRAŠNJU ORGANIZACIJU I RAZRADU POSLOVNIH FUNKCIJA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **VIII. ZAŠTITA OKOLIŠA I ZAŠTITA NA RADU DOBIVA SVE VEĆU VAŽNOST U PRIPREMI I IZRADI INVESTICIJSKIH PROJEKATA**
- **TROŠKOVI VEZANI UZ ZAŠTITU OKOLIŠA SASTAVNI SU DIO UKUPNIH ULAGANJA INVESTICIJSKOG PROJEKTA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **UTJECAJ ODABRANOG TEHNOLOŠKO-TEHNIČKOG RJEŠENJA NA OKOLIŠ I KAKO SE PLANIRA ZAŠTITA OKOLIŠA (PRIMJERICE ŠTETI LI PROJEKT OKOLIŠU PLINOVITIM, TEKUĆIM ILI KRUTIM OTPADOM, BUKOM I SLIČNO, TE KAKO ĆE SE ZBRINJAVATI KRUTI I TEKUĆI OTPAD)**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **IX. ANALIZA IZVODLJIVOSTI I DINAMIKA RADOVA SADRŽI TERMINSKI PLAN IZGRADNJE, FINANCIRANJA I AKTIVIRANJA INVESTICIJE**
- **TERMINSKI PLAN IZVOĐENJA PROJEKTA PREDSTAVLJA POLAZNU OSNOVU U IZRADI PLANA FINANCIRANJA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- NEOPHODNO JE **DEFINIRATI ROKOVE** U KOJIMA ĆE SE OBAVITI POJEDINE AKTIVNOSTI VEZANE ZA INVESTICIJU I TO OD PRIPREME PROJEKTA, NABAVE POTREBNIH SREDSTAVA, OSIGURANJA IZVORA FINANCIRANJA, ORGANIZIRANJA I STAVLJANJA PROJEKTA U FUNKCIJU

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **X. EKONOMSKO FINANCIJSKA ANALIZA**
IMA ZA CILJ VRIJEDNOSNO IZRAZITI SVE
UČINKE PROJEKTA U STALNIM
CIJENAMA IZ VREMENA IZRADE
PROJEKTA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **EKONOMSKO FINANCIJSKA ANALIZA**
OBUHVAĆA:
 - (1) **ULAGANJA U DUGOTRAJNU IMOVINU**
 - (2) **ULAGANJA U KRATKOTRAJNU IMOVINU**
 - (3) **IZVORE FINANCIRANJA INVESTICIJE I OBVEZE PREMA NJIMA**
 - ...

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- (4) OBRAČUN POSLOVNIH RASHODA
- (5) OBRAČUN FINANCIJSKIH RASHODA
- (6) FORMIRANJE UKUPNOG PRIHODA
- (7) RAČUN DOBITI I GUBITKA
- (8) FINANACIJSKI (NOVČANI) TOK
- (9) BILANCU

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **XI. FINANCIJSKO - TRŽIŠNA OCJENA**
- **1. STATIČNA OCJENA**
- **ANALIZIRA SE UČINKOVITOST
PROJEKTA KORIŠTENJEM PODATAKA O
USPJEŠNOSTI POSLOVANJA U
REPREZENTATIVNOJ GODINI**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **IZVOR INFORMACIJA: RAČUN DOBITI I GUBITKA, BILANCA I FINANCIJSKI (NOVČANI) TOK**
- **REPREZENTATIVNA GODINA - GODINA PUNOG KORIŠTENJA KAPACITETA U KOJOJ JOŠ DOSPIJEVAJU OBVEZE PO OSNOVI KORIŠTENJA TUĐIH IZVORA FINANCIRANJA PROJEKTA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **2. DINAMIČNA OCJENA**
- **UTVRĐUJE SE LIKVIDNOST I RENTABILNOST PROJEKTA**
- **UZIMA U OBZIR I VREMENSKE PREFERENCIJE**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **SMISAO INVESTIRANJA JE DA SE U BUDUĆNOSTI DOBIJE VIŠE OD ONOGA ŠTO SE ULOŽI DANAS**
- **KONVERTIBILNA MARKA (KM) KOJOM SE RASPOLAŽE U SADAŠNOSTI NIJE ISTA KAO KM OSTVARENA U BUDUĆNOSTI**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ANALIZA LIKVIDNOSTI PROJEKTA SE OBAVLJA NA OSNOVI FINACIJSKOG TOKA KOJI DAJE UVID U FINACIJSKI POTENCIJAL PROJEKTA**
- **FINACIJSKI TOK JE NOVČANI TOK KOJI UKLJUČUJE U RAZDOBLJU INVESTIRANJA I INVESTICIJU I IZVORE FINANCIRANJA INVESTICIJE**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **XII. ANALIZA PROJEKTA U UVJETIMA
NEIZVJESNOSTI**
- **PLANIRANJE INVESTICIJSKIH
PROJEKATA ODNOSI SE NA
BUDUĆNOST U KOJOJ JE ZNAČAJAN
STUPANJ NEIZVJESNOSTI**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- PRAVOVREMENIM I UČINKOVITIM PLANIRANJEM OVAJ STUPANJ NEIZVJESNOSTI SE MOŽE SMANJITI, ALI SE NE MOŽE U POTPUNOSTI ELIMINIRATI
- U PLANIRANJE INVESTICIJSKIH PROJEKATA UKLJUČUJE SE I **ANALIZA NEIZVJESNOSTI**, TJ. **OCJENA OSJETLJIVOSTI PROJEKTA NA PROMJENU NEKIH PARAMETARA**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **XIII. ZBIRNA OCJENA INVESTICIJSKOG PROJEKTA**
- **ZADATAK ANALITIČARA JE IZRADA DOKUMENTACIJSKO - INFORMACIJSKE PODLOGE ZA DONOŠENJE INVESTICIJSKE ODLUKE, A SAMO DONOŠENJE INVESTICIJSKE ODLUKE JE NA INVESTITORU**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ANALITIČAR** TREBA IZRADITI SAŽETAK OCJENE PROJEKTA KOJI ĆE DONOSIOCIMA ODLUKE
 - **PREDOČITI REZULTATE OCJENE**
 - **I**
 - **OMOGUĆITI DONOŠENJE ODLUKE**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **KRITERIJI OCJENE** IMAJU RAZLIČITU ULOGU U PROCESU OCJENE TE SE SVRSTAVAJU U **TRI SKUPINE** I TO:
 - **ELIMINACIJSKI**
 - **FUNKCIONALNI, I**
 - **DESKRIPTIVNI KRITERIJI**

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **ELIMINACIJSKI KRITERIJI SU**
 - **INTERNA STOPA PRINOSA**
 - **NETO SADAŠNJA VRIJEDNOST**
 - **I**
 - **RAZDOBLJE** **POVRATA**
INVESTICIJSKIH ULAGANJA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- AKO PROJEKT NIJE PRIHVATLJIV PREMA **ELIMINACIJSKIM KRITERIJIMA**, TADA JE ON **NEPRIHVATLJIV BEZ OBZIRA NA NJEGOVU PRIHVATLJIVOST U ODNOSU NA **FUNKCIONALNE I DESKRIPTIVNE KRITERIJE****

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **FUNKCIONALNI KRITERIJI** UKLJUČUJU KRITERIJE LIKVIDNOSTI PROJEKTA
- CILJ IM JE DA UKAŽU NA SPOSOBNOST PROJEKTA DA FUNKCIONIRA U UVJETIMA NA TRŽIŠTU, ODNOSNO JE LI **LIKVIDAN I RENTABILAN** S GLEDIŠTA PREDUZEĆA

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **DESKRIPTIVNI KRITERIJI** OBUHVAĆAJU SVE OSTALE KRITERIJE, A NJIHOV JE CILJ DA PRUŽE DODATNE INFORMACIJE O PROJEKTU
- **DESKRIPTIVNI KRITERIJI** NE ZAMJENJUJU ELIMINACIJSKE I FUNKCIONALNE KRITERIJE VEĆ IH SAMO DOPUNJUJU

9. SADRŽAJ I OPSEG INVESTICIJSKE STUDIJE

- **DESKRIPTIVNI KRITERIJI** IZVEDENI SU IZ STATIČNOG I DINAMIČNOG PRISTUPA, ZA RAZLIKU OD **ELIMINACIJSKIH I FUNKCIONALNIH KRITERIJA** KOJI SU IZVEDENI SAMO IZ DINAMIČKOG PRISTUPA OCJENI